

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1914 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagändring, åsyftande rätt för annan än präst i svenska statskyrkan att förrätta jordfästning.

Närvarande: herrar Pettersson i Södertälje, Lindhagen, af Ekenstam, Söderbergh,^{*)} Trana, Stärner, greve Lagerbjelke,^{*)} Alexanderson, Johanson i Valared, greve Spens, Petersson i Lidingö villastad,^{*)} Jansson i Edsbäcken, Olsson i See,^{*)} Pettersson i Bjälbo, Cederborg^{*)} och Persson i Norrköping.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Uti en inom andra kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 192, har herr *J. Byström* hemställt, »att riksdagen ville besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till sådan lagändring, att även annan person än präst i statskyrkan och den, som enligt Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående främmande trosbekännare den 31 okt. 1873 är jämställd med statskyrkopräst, må kunna berättigas att förrätta begravning».

Motionen.

Till stöd för denna hemställan har motionären anført:

»Den fråga, som jag härmed berör, har förut vid ett par tillfällen förelagts riksdagen, nämligen frågan om frikyrklig predikants rätt att officiellt förrätta begravning eller jordfästning. Lagutskottet avstyrkte 1910 motionen, som hade samma yrkande som det, som nu göres i denna motion, men sex ledamöter, nämligen herrar Lindhagen, Pettersson i Södertälje, Jansson i Edsbäcken, Berggren och Åkerman, hade i reservation tillstyrkt densamma. Efter en livlig debatt, varvid herrar Leander, Olsson i See,

Olsson i Elfdalsåsen och Thor talade för motionen, biföll andra kammarens sammansatta med 107 röster mot 94, som röstade för lagutskottets avstyrkande utlåtande. I första kammaren blev den däremot avslagen.

Då annan motionär sedan framförde ett liknande yrkande i samband med en annan fråga, blev motionen avslagen i första kammaren, men bifallen i andra kammaren.

Jag anser emellertid, att det yrkande jag gjorde 1910 alltfört har fog för sig, och har jag sålunda nu åter vågat framdraga frågan för riksdagen. Som skäl därför vill jag andraga följande:

När frågan om befrielse för dissenters från att betala skatt till statskyrkan var under debatt, framhölls från vissa håll såsom skäl mot denna skattebefrielse, att statskyrkopräster hade så mycket att göra även för de frikyrkliga eller dissenters, att den ifrågasatta befrielsen ej borde medgivas. Detta framgår av bland annat dissentersskattekommitténs utlåtande av den 29 augusti 1907. Då slutligen lindring i denna skatt beslöts av riksdagen, kunde det ske endast för hälften av den ifrågavarande skatten för inkomst av kapital och arbete. Vad angår sådan skatt för fastighet beviljades ingen skattebefrielse eller skattelindring. Principen om det berättigade i dissenters befrielse från skatt till statskyrkan har emellertid blivit fastslagen, även om man vågade taga blott ett ytterst litet steg på den inslagna vägen.

Men då man talar om den arbetsbörda, som åligger prästerskapet, och, såsom somliga göra, nästan klagar däröver, vore det väl skäl i att se till, om icke ytterligare något av detta arbete skulle kunna läggas på andra utan att religion och kyrka därigenom på minsta sätt äventyrades och utan att det behöfve kosta staten något. Detta är en sak, som man också bör hava i åtanke, då man åter går att reglera löner och arbete för statskyrkans präster. Allt det arbete, som kan utföras av andra än av statskyrkans präster och lika bra, som om prästerna gjorde det, samt dessutom icke kostar staten något, bör man väl giva dessa andra laglig rätt att utföra. Redan nu äro prästerna befriade från åtskilligt, som de förr hade att uträtta.

Det är för det första ett stort antal barn, som de ej behöva döpa, emedan deras föräldrar av en eller annan anledning anse, att dopet bör få anstå, till dess att barnet vuxit upp till den ålder, att det självt kan i detta stycke göra sitt eget val eller bestämma över sig självt.

Så är det en del föräldrar, som låta sina barn döpas av lekmanpredikanter. Särskilt är detta fallet inom en del friförsamlingar. I en

motion, som väcktes 1912 av herr Wilh. Gullberg i första kammaren och av herrar Felix Hamrin och Axel Modig i andra kammaren, heter det också rörande barndop: »Ingen kan ju förmena frikyrkliga föräldrar att låta döpa sina barn av församlingsföreståndaren i den församling de tillhöra. Sådana dop förekomma ock somligstädes rätt allmänt.»

Dessutom torde dop av lekman eller av frikyrklig pastor allt mer och mer kunna betraktas lika giltigt, som om det vore verkställt av statskyrklig präst.

En livlig predikoverksamhet övas även av andra än statskyrkans präster, och detta bör vara en stor lindring i det officiella kyrkliga arbetet.

Nattvardsgäster betjänas numera till betydande antal utanför de statskyrkliga templens murar.

Vigslar förrättas ganska ofta av dels vissa frikyrkliga predikanter och dels av den borgerliga myndigheten enligt lagen av den 6 nov. 1908.

Ännu ett annat område finnes, där man skulle kunna, utan våda för god sed och god ordning, låta andra än statskyrkliga präster vara officianter, och det är vid jordandet av döda. Utan risk av minskad aktning och vördnad för stundens betydelse och den religiösa helgd, som därmed kan vara förenad, skulle en pastor för en frikyrklig församling lika väl som en statskyrklig sådan kunna förrätta jordfästning eller begravning. Det borde icke heller anses vara orimligt begärt, att den predikant, som tjänat en person i fråga om hans andliga fostran från det han blev döpt och tills han somnat i döden, också skall oberoende av statskyrkans tjänare få, om han vill och vederbörande familj det önskar, göra den avlidne den sista tjänsten och så att säga viga hans stoft vid jorden.

De ganska ofta förekommande fall, då begravning skett utan prästerligt biträde, visa, att en ändring i lagen om jordfästning av år 1894 är behöfelig, och att ej få åstunda det. Före år 1894, då denna lag antogs, hände det ganska ofta, att frikyrkliga predikanter officierade vid jordandet av döda. Även sedan har detta skett. Till en början har man emellertid trott, att nya lagen om jordfästning förbjudit andra än präster att förrätta begravning. Så torde emellertid ej vara fallet, och i alla händelser synes det ej finnas någon straffpåföljd för den, som utan att vara präst begraver en död. I metodisternas tidning, Svenska Sändebudet, för den 15 okt. 1903 förekommer följande notis, som belyser detta förhållande:

»Pastorn i Fröderyd, Jönköpings län, har anmält hos länsstyrelsen, att liket efter Jonas Peter Jonasson blivit, enligt den avlidnes i livstiden uttalade önskan, begraven utan biträde av präst.

Länsstyrelsen lät i anledning härav länsman Almfeldt väcka åtal och häradsrätten dömde den avlidnes anhöriga att låta begrava liket enligt lagen av den 25 maj 1894. Men hovrätten ansåg, att länsmannen icke haft rätt att anställa åtal, och upphävde utslaget.

Nu gick pastorn till domkapitlet och detta till Kungl. Maj:t, som infortrade justitiekanslerns utlåtande.

Denne hemställde nu, att, då ingen straffpåföljd finnes stadgad för ett sådant begravningssätt som ifrågavarande, domkapitlets framställning må lämnas utan avseende.»

Flera gånger hava strider om begravningar uppstått mellan präster och frikyrkliga predikanter, naturligtvis i de flesta fall beroende på trångbröstad lagstiftning eller otydlig och olämplig sådan eller också på ofördragsamhet från vederbörandes sida. Ett sådant exempel omtalas i »justitieombudsmannens ämbetsberättelse, avgiven vid lagtima riksmötet 1910» och under rubriken »Fråga om obehörig vägran att förrätta jordfästning».

På en del ställen ha en del av de förhållanden, som här åsyftas, föranledt något, som fått namnet »begravning med trumma». Om vad detta är torde man kunna bilda sig ett omdöme av följande notis, som stod i tidningen Eskilstuna-Kuriren i oktober 1903 med anledning av förut nämnda utlåtande av justitiekanslern:

»Nu borde väl värdig prästerskapet kunna upphöra med att på gravsedlarna för lik efter personer, vilkas begravning ombesörjes av andra religiösa samfund, särskilt skriva: »Begraves med trumma».

Så är fortfarande praxis i Eskilstuna pastorat, och förmodligen är förhållandet enahanda på en del andra orter.

Påskriften å begravningssedeln: 'Begraves med trumma' betyder anvisning till dödgravaren att inrätta en trumma från marken till kistan. När tjänstgörande prästen någon dag senare kommer och verkställer jordfästning enligt statskyrklig ritual, skall mullen gå genom trumman till kistan.»

Men det är ej blott då en frikyrklig förrättat begravningen, som man använder trumma. Detta lär ske även i en del avlägsna annexförsamlingar, som mera sällan få besök av moderförsamlingens pastor. Där nedsättas liken i graven, som av dödgravaren igenskottas, sedan en trumma eller ett större rör, som räcker från gravens botten upp till dess övre kant, ställts på kistan. När prästen sedan kommer till platsen, förrättas jordfästningen. Det lär ibland hända, att ganska lång tid förflyter mellan gravsättningen och jordfästningen. Även dessa dröjsmål skulle undvikas,

åtminstone i många fall, om annan än statskyrklig prästman eller den, som på grund av dissenterlagen av den 31 oktober 1873 har rätt att förrätta jordfästning, ansåges hava laglig befogenhet att begrava en död.

I flera andra land äro bestämmelserna om vem som kan förrätta en begravning ej så exklusiva som hos oss.

I Danmark antogs en »Lov om forskellige Forhold vedrørende Begravelse den 19 April 1907». Denna danska lag av den 19 april 1907 går något längre än vad min motion nu åsyftar. Följande paragrafer ur densamma må här anföras:

»§ 2. Folkekirkens Medlemmer kunne begraves paa Folkekirkens Kirkegaard og fra dens Begravelseskapellet uden Medvirkning af Folkekirkens Præster (borgerlig Begravelse), naar den afdøde ved en i Testamentsform affattet Erklæring, der kan skrives paa ustemplet Papir, har truffet Bestemmelse herom.

For at Erklæringen om at ville begraves borgerlig kan tages til Følge, udkræves, at den paagældende, da han afgav Erklæringen, var fyldt 15 Aar og ved sin Fornufts fulde Brug. Naar saadan Erklæring afgives af Personer i Alderen mellem 15 og 18 Aar, maa desuden Forældres eller Værgers Samtykke foreligge. For Personers vedkommende, som ikke ere fyldte 15 Aar, er det tilstrækkeligt, at Forældre eller Værger begære borgerlig Begravelse, naar de bestille Begravelsen.

§ 3. Ved borgerlige Begravelser tillades paa Begæring af den, som bestiller Begravelsen, Tale og Sang, Medbringelse af Faner og anden Højtidelighed, dog at intet maa foretages, som strider imod den Sømmelighed og Orden, der bør iagttages paa Kirkegaard, og imod det Hensyn, der skyldes Folkekirken. Ved disse Begravelser foretages ikke Jordpaakastelse. Ingen Tale maa holdes eller Sang afsynges imod de nærmestes Ønsker.

Ansvarer for, at alt foregaar sømmeligt og med Orden, paahviler den, der har bestilt Begravelsen hos Kirkegaardsbestyrelse.

§ 4. Aftale om borgerlig Begravelse træffes i København og andersheds, hvor der findes et eget Begravelsesvæsen, med dettes Bestyrelse og ellers med vedkommende Sognepræst, hvilke have at paase, at de Bevisligheder, der maa forelægges, forinden Begravelse kan iværksættes, foreligge, og at saadan Begravelse ikke maa finde sted samtidigt med en anden Begravelse paa samme Kirkegaard, samt at den ikke ansættes til en Tid og under Omstændigheder, hvorved den kan virke forstyrrende paa Guds-tjenestens Afholdelse eller kirkelige Handlingers Foretagelse i Sognekirken.

§ 5. Ved Begravelser paa Folkekirkens Kirkegaard af Personer,

der staa udenfor Folkekirken, finde de ovenfor under §§ 3—4 om borgerlige Begravelser indholdte Bestemmelser tilsvarende Anvendelse. — — —»

Den citerade danska lagen omfattar föreskrifter både i fråga om kyrklig begravning och i fråga om borgerlig begravning, varjämte främmande trossamfunds begravningsformer inbegripas.

På grundvalen av denna lag skriver pastor M. Jörgensen i Köpenhamn:

»Enligt den senaste lagen ha alla frikyrkliga samfund rätt att begrava sina döda på landets kyrkogårdar och i de därtill hörande gravkoren utan prästernas medverkan och utan det dessa i minsta mån ha rätt att hindrande ingripa.»

Angående hithörande förhållanden skriver en tysk frikyrkoman, redaktör J. G. Lehmann i Kassel, följande:

»Begravningen av våra döda är här i Tyskland alltjämt en omstridd fråga, enär vi ha att skilja mellan

- a) kyrkogårdar, som tillhöra kommunerna, och
- b) kyrkogårdar, som tillhöra statskyrkan.

På de förstnämnda är det oss tillåtet, på de senare förbjudes det oss ofta, och detta har givit anledning till en mångfald processer, i vilka vi mestadels blivit frikända, men också mången gång fällda till ansvar.»

De frikyrkliga i England hava enligt »Burial Laws Amendment Act, 1880» och »Burial Act, 1900» tillåtelse för sina predikanter att förrätta begravning.

Såsom exempel på den uppfattning de frikyrkliga i allmänhet hava här i landet angående denna sak må anföras, att frikyrkomötet, som hölls i Immanuelskyrkan i Stockholm 1910 och som hade talrikt med ombud från de tre större frikyrkosamfunden, såsom friförsamlingar, baptister och metodister, gjorde följande uttalande: »Frikyrkomötet uttalar såsom sin mening, att vederbörlig lagstiftning må ändras så, att frikyrklig predikant eller pastor, vare sig han ställt sig under dissenterlagen eller icke, måtte erhålla samma rätt som statskyrklig präst i fråga om att förrätta begravning.»

Nu torde det ej vara lämpligt, att alla frikyrkoförsamlingars förestandare beklädas med legal rätt att förrätta jordfästning eller begravning. Det kan ju bero på deras större eller mindre utbildning för sitt kall och på om de ägna sig helt åt en predikares verksamhet. Men då det finnes här i landet ett ungefär lika stort antal frikyrkliga predikanter som det finnes statskyrkopräster, och då bland dessa mellan två tusen och tre tusen predikanter finnes ett stort antal, som i utbildning och begåvning kunna

jämföras med statskyrkopräster, och vilka äro pastorer för frikyrkliga församlingar, som äro mycket, mycket större än en mängd statskyrkoförsamlingar, så böra sådana kunna tjänstgöra vid en begravning fullt ut lika bra som en statskyrkopräst.

Jag har tänkt mig, att särskilt forum skulle kunna avgöra, vilka som eventuellt kunde få den rättighet som här är i fråga. Ett sådant forum vore för vart och ett frikyrkosamfund dess predikantseminarium eller teologiska läroverk. Ett annat sådant vore för varje samfund dess överstyreelse eller högsta ledning. Och jag menar, att här ifrågasatt rättighet skulle givas åt vederbörlig person, antingen han har utträtt ur statskyrkan eller icke. Sedan rekommendation vore utfärdad, skulle saken prövas av någon officiell myndighet, som hade att sanktionera eller också att vägra den ifrågasatta rättigheten. Denna myndighet kunde vara Kungl. Maj:t eller vederbörande Konungens befallningshavande.

När den förut omnämnda motionen av herrar Gullberg, Hamrin och Modig förevar vid 1912 års riksdag, ställde sig lagutskottet välvilligt till densamma. Lagutskottet slöt sitt betänkande, som var undertecknat av andra kammarens nuvarande talmans namn, med följande ord:

»I fråga om sättet för vinnande av det i motionerna åsyftade ändamål, synes det utskottet vara lämpligt att, såsom föreslogs i den ovan åberopade motionen vid 1910 års riksdag, hänföra rätten att verkställa de ifrågavarande förrättningarna till den person, åt vilken en dylik rätt skall meddelas. Med förevarande förrättningars religiösa karaktär sammanhör, att man icke kan undgå att ställa vissa krav på den, som verkställer förrättningen. Även de åligganden, som pålagts begravnings- och dopförrättare med avseende å kyrkobokföringen och nödvändigheten av att vinna tillförlitliga uppgifter rörande föräldrarnas namn m. m., ställa anspråk på förrättarens personliga kvalifikationer därutinnan, att säkerhet måste finnas för ett behörigt fullgörande av dessa åligganden.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa, att riksdagen, i anledning av förevarande motioner, ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, under vilka villkor annan person än präst inom svenska kyrkan må kunna tillåtas att inom svenska kyrkan förrätta dop och jordfästning.»

I första kammaren yrkades bifall till utskottets förslag av, utom motionären, herrar Alexanderson, Karl Nilson och Holmquist. I andra kammaren yrkades bifall till utskottets förslag av, utom motionärerna, herrar Igel, Lundgren i Björna, Widén m. fl. Såsom förut sagts, gick motionen

igenom i andra kammaren och det hängde blott på några få röster att den också gått igenom i första kammaren. Jag hoppas, att det yrkande jag gör skall vinna båda kamrarnas bifall.»

*Utskottets
yttrande.*

På sätt motionären erinrat, har det ämne, som beröres i förevarande motion, redan tidigare varit föremål för riksdagens behandling, senast år 1912 i anledning av två lika lydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr Wilh. Gullberg (nr 14) samt den andra inom andra kammaren av herrar Felix Hamrin och Axel Modig (nr 47). I dessa motioner hemställdes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för riksdagen framlägga en lag, som gäve frikyrkoorganisation rätt att för sin församlingsföreståndare begära fullmakt och tillstånd att förrätta dop och jordfästning, som enligt gällande kyrkolag endast tillkomme prästman.

Motionerna hänvisades till lagutskottet, som beträffande den ifrågasatta rätten för frikyrkoförsamlings föreståndare att förrätta jordfästning i sitt utlåtande (nr 20) över motionerna anförde:

»Enligt lag den 25 maj 1894, som efter sin ordalydelse avser dödsfall inom svenska kyrkan, föreskrives, att vid begravning av nämnda kyrkas medlemmar jordfästning ej må förrättas av annan än präst inom samma kyrka. Vidare läres enligt grunderna för kungl. förordningen angående främmande trosbekännare m. m. den 31 oktober 1873 gälla, att jordfästning av medlem utav ett till offentlig religionsövning här i landet berättigat trossamfund må ske i överensstämmelse med samfundets uppgivna trosbekännelse och församlingsordning; varjämte mosaiska trosbekännare, enligt den genom kommerskollegii cirkulär den 13 augusti 1838 kungjorda ordning rörande vad sådana trosbekännare hava att iakttaga i avseende å utövningen av sin religion m. m., äga att begrava sina döda å särskild begravningsplats, som med vederbörande jordägares bifall därtill kan utses.

Fråga om ändring i bestämmelserna rörande jordfästning i enahanda syfte som nu har förut varit föremål för riksdagens prövning. Vid 1910 års riksdag väcktes sålunda inom andra kammaren motion av herr Byström (nr 74) att även annan person än präst i statskyrkan och den, som enligt kungl. förordningen angående främmande trosbekännare är jämnställd

med statskyrkopräst, »må kunna berättigas att förrätta begravning». Denna motion avstyrktes av lagutskottet med huvudsakligen den motivering, att, därest de, som vore missnöjda med den nuvarande ordningen, önskade övergå till annat trossamfund eller ville bilda eget sådant samfund, som avses i 1873 års förordning, det stode dem fritt att utträda ur kyrkan, samt att i varje fall de frikyrkligas ställning, vilka inom kyrkan bildat mer eller mindre fasta religiösa sammanslutningar, skulle bliva reglerad genom den lagstiftning, som kunde bliva en följd av den av riksdagen i skrivelse den 9 mars 1909 hos Kungl. Maj:t begärda utredning angående de villkor, under vilka det kunde tillåtas medlem av svenska kyrkan att, även utan uppgiven avsikt att övergå till annat trossamfund, utträda ur kyrkan. Fyra reservanter inom utskottet tillstyrkte emellertid bifall till motionen under framhållande bland annat, att ett bibehållande av den kyrkliga jordfästningens obligatoriska karaktär ej torde stå i överensstämmelse med den utveckling i riktning mot frigörelse från kyrkligt tvång, som under de senaste åren framträtt.

Vid behandlingen inom kamrarna blev motionen av första kammaren avslagen, varemot andra kammaren biföll densamma.

Det synes utskottet, som vore en ändring i hithörande bestämmelser i den riktning motionärerna nu föreslagit av behovet påkallad. Tvånget i fråga om formen för begravning inom svenska kyrkan torde i vida kretsar bland de frikyrkliga kännas tryckande, och jämväl från prästerligt håll har uttalats, att åtskilligt vore att önska beträffande lagstiftningen i detta hänseende. Även medlemmar i frikyrkliga samfund, som ej utträtt ur statskyrkan, synas böra få ordna med begravningen av sina döda i enlighet med sin uppfattning av denna förrättnings rätta innebörd och därav beroende form; onekligen måste det anses för den avlidnes anhöriga mera tilltalande och överensstämmande med dessas religiösa känsla, att den person, av vilken den avlidne under livstiden mottagit andlig uppbyggelse, även får förrätta jordfästningen. Det synes här icke föreligga skäl att i lagstiftningen förbehålla de statskyrkliga formerna en obligatorisk karaktär, som icke överensstämmer med den allmänna uppfattningen av dessa formers nödvändighet och betydelse för det religiösa livet.

Mot motionärernas förslag i förevarande del har visserligen framhållits, att de frikyrkliga organisationer som åsyftas skulle, genom att bilda egna trossamfund av den i dissenterförordningen avsedda beskaffenheten, kunna förskaffa sig den rätt de eftersträva. Men, enligt vad erfarenheten visat, har i många fall svårighet yppat sig för dylikt frikyrkligt samfund att

ställa sig till efterrättelse nämnda förordnings föreskrifter om villkoren för ett utträde ur statskyrkan. I mycket stor omfattning har sådant utträde ej heller ägt rum. Den anvisade möjligheten måste därför i en mycket stor mängd fall anses, praktiskt taget, ej föreligga.

Redan med nu gällande bestämmelser torde visserligen icke någon straffpåföljd drabba den, som utan att vara präst i svenska kyrkan förrättat jordfästning. Men då i lagen angående jordfästning förbud meddelats för annan än sådan präst att verkställa dylik förrättning, innebär ett överträdande härav ett lagbrott; och en rättelse härutinnan synes därför vara på sin plats.»

Sedan lagutskottet därefter behandlat motionärernas yrkande om rätt för frikyrkoförsamlings föreståndare att förrätta dop, avslutade utskottet sitt yttrande över motionerna med ovan i herr Byströms motion (sid. 7) återgivna uttalande.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställde utskottet, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, under vilka villkor annan person än präst inom svenska kyrkan må kunna tillåtas att inom svenska kyrkan förrätta dop och jordfästning.

Vid ärendets behandling i kamrarna blev lagutskottets hemställan i första kammaren avslagen med 59 röster mot 56, men i andra kammaren bifallen med 76 röster mot 70, och hade alltså frågan för nämnda riksdag förfallit.

De skäl, som av lagutskottet sålunda anfördes vid behandlingen av nämnda båda motioner, synas utskottet fortfarande äga giltighet, och får utskottet alltså i överensstämmelse med utskottets förslag i ämnet år 1912 hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, under vilka villkor annan person än präst inom svenska kyrkan må kunna tillåtas att inom svenska kyrkan förrätta jordfästning.

Stockholm den 24 februari 1914.

På lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.

Reservation

av herrar *af Ekenstam, Trana, Johanson* i Valared, greve *Spens* och *Pettersson* i Bjälbo, vilka anfört: »Frågan om rätt för annan än präst i svenska statskyrkan att förrätta jordfästning måste enligt vår uppfattning ingå i den allsidiga utredning om vidgad rätt till utträde ur svenska statskyrkan, varom riksdagen i skrivelse den 9 mars 1909 gjort framställning hos Kungl. Maj:t och kommer alltså att upptagas till undersökning i sammanhang med nämnda utredning. Det torde sålunda icke vara nödigt, att riksdagen ånyo uttalar sig därom, och icke heller lämpligt, att riksdagen redan nu inlåter sig på bedömande av den riktning vari eller det sätt varpå denna fråga bör lösas. — Den ringa majoritet, varmed en liknande motion år 1912 bifölls i andra kammaren och föll i den första, torde icke heller vara av beskaffenhet att kunna anföras som motiv för ett särskilt påskyndande av frågan. På grund härav få vi hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.»
